

Anders Hildingsson
Enheten för naturskydd och
tillsyn
Naturavdelningen
010-2236339

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Vikskvarn i Nässjö kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Vikskvarn, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen (bilaga 2).

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ravinen med omgivande rasbranter i den geologiskt intressanta Almesåkraformationen
- bevara, vårda och förstärka naturskogsartad skog och biologisk mångfald knuten till barrblandskog, lövnaturskog och lövsumpskogar
- bevara förutsättningarna för biologisk mångfald i Storkvarnån
- bidra till gynnsam bevarandestatus för förekommande habitat och arter
- tillvarata områdets betydelse för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att:

- det i brant- och sumpskogar får råda naturlig dynamik och att de därmed lämnas för fri utveckling
- övrig barr- eller lövnaturskog i huvudsak tillåts utvecklas fritt genom intern dynamik men med möjlighet till enstaka punktåtgärder för att begränsa granandelen i lövskog, gynna naturvärdesträd samt biologisk mångfald i de fall intern dynamik inte anses tillräcklig för

att bevara naturtypen, strukturer och den biologiska mångfalden på grund av påverkan från omgivande landskap

- effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- barrplanteringar och grandominerade skogsbrukspåverkade bestånd restaureras till en naturskogsartad barrblandskog med stort lövträdsinslag för att därefter lämnas för i huvudsak fri utveckling/naturlig brandregim enligt ovan
- hydrologin i området återställs, fria vandringsvägar skapas och vattenbiotoper restaureras när det är möjligt och prioriterat
- lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv och upplevelse av området, genom underhåll av leder och anordningar för friluftslivet, att området kring vindskydd/raststuga och eldplats vid Vikskvarnen hålls öppen och att områdets intressanta geologi och kulturhistoria i anslutning till leder och friluftsanordningar synliggörs för att öka upplevelsevärdet för besökare.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar
2. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning. Undantag gäller för nedläggande av ny markkabel med tillhörande delar i befintliga ledningsgator eller i anslutning till väg efter tillstånd från Länsstyrelsen
3. anordna upplag av något slag
4. avleda vatten från ån, grundvattnet eller andra källor, samt markavvattna, dika, dikesrensa, dämma, muddra eller utföra annan åtgärd som påverkar hydrologin i området eller ändrar åns vattenföring, djup eller läge. Förbudet gäller inte för redan befintliga verksamheter för vilka det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas enligt 11 kap. 12 § miljöbalken
5. bedriva täkt av något slag
6. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Förbudet gäller inte underhåll av befintliga byggnader.
7. framföra motordrivna fordon. Undantag gäller för uttransport av fällt vilt med mindre fordon på fastmark. Undantag gäller även för framförande av fordon på befintliga vägar och traktorvägar enligt beslutskartan (bilaga 1)

8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn. Undantag gäller för nedläggande av ny markkabel med tillhörande delar i befintliga ledningsgator eller i anslutning till väg efter tillstånd från Länsstyrelsen
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. plantera in för området främmande arter
11. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

***B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG***

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. anläggande och underhåll av en parkeringsplats i anslutning till körvägen i reservatets östra del
4. anläggande och underhåll av vandringsled och ledmarkeringar samt anordningar för friluftslivet såsom vindskydd/raststuga, bänkar, picknickbord och eldstad i anslutning till Vikskvarnen
5. hydrologisk återställning genom igenläggning av diken inom föreskriftsområde C enligt beslutskartan (bilaga 1)
6. åtgärder som efterliknar en för området naturlig brandregim enligt beslutskartan (bilaga 1), i första hand naturvårdsbränningar och de säkerhetsarrangemang som då krävs inom föreskriftsområde A och i andra hand brandefterliknande åtgärder inom föreskriftsområde B samt begränsa granandel i lövskog
7. restaureringsåtgärder för att skapa fria vandringsvägar för öring och andra vattenlevande organismer och restaurering av vattenbiotoper samt punktåtgärder för ett ökat lövträdsinslag längs med vattendraget och en ökad andel död ved i vattendraget
8. underhåll, synliggörande och skyltning kring områdets forn- och kulturlämningar för att skydda lämningarna samt öka upplevelsevärdet för reservatets besökare
9. synliggörande och skyltning kring områdets geologiska sevärdheter av pedagogiska skäl samt öka upplevelsevärdet för reservatets besökare
10. utförande av åtgärder för att begränsa storskaliga angrepp av skogsskadeinsekter, såsom utplacering av feromonfällor, skapande av tillfälliga upplag av fångstvirke, randbarkning av vindfällda träd eller motsvarande åtgärder, som inte inkluderar kemiska bekämpningsmedel, samt uttag av angripna granar som inte står i brantområden eller sumpskog och skapande av stormfasta beståndskanter i reservatets ytterkanter
11. bekämpa för området främmande arter, eller individer från ortsfrämmande population
12. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

***C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÅRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET***

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
2. förstöra eller skada liggande eller stående döda träd eller buskar
3. varaktigt ställa upp husvagn eller husbil
4. plocka eller samla in mossor, lavar eller vedsvampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält
5. gräva upp växter
6. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar, undantaget fiskerättsinnehavares rätt till regelrätt fiske av signalkräfta.
7. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

8. använda reservatsområdet för lägerverksamhet med fler än 30 deltagare

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B ovan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av traktorväg och vägar med vägområde, elledningar inklusive befintlig ledningsgata, teleledningar, skjutgator vid befintliga jaktpass eller vandringsled. Den stora ledningsgatan som korsar naturreservatet från sydväst till nordost får underhållas till befintlig bredd och övrig trädsäkring ske med brynklippning. Undantag från föreskrifterna gäller även för underhåll, synliggörande och skyltning av geologiska sevärdheter, fornlämningar och registrerade kulturlämningar i fornlämningsregistret efter kontakt med reservatsförvaltaren.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen. Vid insamling av enstaka växtexemplar för vilka en artbestämning inte låter sig göras i fält (föreskrift C4 ovan) ska fynden rapporteras till Länsstyrelsen och/eller Artdatabanken. Även vid insamling av enstaka djurexemplar ska fynden rapporteras in.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Vikskvarn
Areal	73,3 hektar (ha), varav vatten 2,3 ha
Beslut om Natura 2000	Ja, delvis (SE0310403)
Kommun	Nässjö
Socken	Almesåkra, Bringetofta
Lägesbeskrivning	Ca 3 km söder om Almesåkra kyrka och 15 km SSV om Nässjö
Fastigheter	Hjärtsöla 2:7 och 2:13 samt del av Almesåkra-Rya 1:2, 1:3 och 1:4, del av Hjärtsöla 1:6 och 2:6, del av Klev 1:3 och 2:1, del av Haraldstorp 1:1 och del av Havsjö 1:2
Fastighetsägarkategori	Enskilda, Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen är delvis inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Den kanjon som bildats av Storkvarnsån skär genom den geologiskt intressanta Almesåkraformationen. Området tillhör de klassiska studielokalerna för berggrundsgeologi och bjuder på storslagen natur. Större delen av kanjonen och kringliggande mark är bevuxen med barrblandskog, ofta med naturskogskaraktär. Naturvärdena är kopplade till det sena skogstillståndet och till den ostörda miljön som helhet. Särskilt ravinen, där det är hög luftfuktighet, hyser flera signalarter och rödlistade arter. I södra delen finns sumpskogar med stora biologiska värden. Inom området finns också äldre hällmarkstallskog och lövskog.

I området finns kulturhistoriska lämningar bland annat i form av två kvarnmiljöer, Vikskvarnen och Storkvarnen. Utmed ån löper Höglandsleden och området är ett uppskattat utflyktsmål för det rörliga friluftslivet.

Delar av området ligger inom en grundvattenförvaltningsförekomst.

Bakgrund

År 1973 beslutade Länsstyrelsen att delar av det nu aktuella området skulle utgöra ett område till skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen. Inom det landskapsbildsskyddade området var bland annat skogsbruk tillståndspliktigt. År 1997 genomförde Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotopsinventering i området, varefter nyckelbiotoperna i ravinen förankrades med markägarna och anmälades till nätverket Natura 2000.

Området antogs av regeringen enligt art- och habitatdirektivet i december 1998. Eftersom det innebar ett intrång i markägarnas skogsbruk inleddes reservatsdiskussionerna. Två fastigheter inköptes år 2000.

I januari 2004 togs en kontakt med samtliga markägare som var berörda av det förslagna naturreservatets avgränsning. Under 2007 snitslades delar av reservatsgränsen ut i fält med berörda markägare. I september 2007 beställdes en första värdering för området och Lantmäteriet fick i samma månad även i uppdrag att mäta in delar av reservatsgränsen. År 2008 pekades det tilltänkta reservatsområdet ut som riksintresse för vindbruk. Detta innebar att pågående förhandlingar med berörda markägare fördröjdes, eftersom delar av reservatsområdet ligger utanför riksintresse för naturvård och omfattas av riksintresse för vindbruk. I dagsläget har två avtal om inträngsersättning träffats, utöver de två fastigheter som inköptes av Naturvårdsverket år 2000.

Samråd har skett med Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen samt Nässjö kommun, enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Förslag till beslut skickades på remiss till berörda parter den 24/4 2013.

Länsstyrelsen har denna dag, dnr 511-3344-13 beslutat om upphävande av landskapsbildsskyddet vid Vikskvarnen, Nässjö kommun.

REMISSVAR

E.ON Elnät Sverige AB har lämnat synpunkter rörande behov av underhåll av ledningar och ledningsgator. Dessa har beaktats i beslutet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) betonar områdets intressanta geologi och efterfrågar tydlig information i reservatet samt ett fördjupat resonemang i beslut och skötselplan. Även eventuella behov av skötsel för att synliggöra geologiska sevärdheter bör ingå i skötselplanen menar SGU. Detta har beaktats i beslutet.

En granne till reservatet vill att granbarkborrebekämpning vid behov tillåts i reservatet. Vidare kommenteras bl.a. risker vid naturvårdsbränning och riktigheten i vissa gränser samt sakägarlistan. Synpunkterna har delvis beaktats i beslutet. Förtydliganden har gjort av hur riskerna med granbarkborre och brand ska hanteras.

En markägare vill att reservatparkeringsplatsen blir stor nog för 15 bilar, att hela Storkvarnsdammen ska ingå i reservatet och att eldstad på, grund av brandrisken, endast ska finnas i anslutning till Vikskvarndammen. Synpunkterna som rör parkeringsplatsen och eldstaden har delvis beaktats i beslutet. Förändring av gränsen är inte beaktad då den är förankrad med berörd markägare och inte bedöms tillföra några större värden till reservatet.

Den lokala orienteringsklubben har lämnat synpunkter rörande tillståndskrav vid tävlingsverksamhet med många deltagare inom området. Detta har beaktats i beslutet.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

I 3 kap. 6 § andra stycket MB anges att områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Enligt 3 kap. 9 § ska ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Enligt 3 kap. 10 § ska om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Beslut med stöd av första stycket får inte strida mot bestämmelserna i 4 kap. Enligt 4 kap. 8 § MB är de områden som anges i 2-8 §§, med hänsyn till de natur- och kulturvården som finns i området, i sin helhet av riksintresse

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Vikskvarn bidrar till att miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv" och "Levande sjöar och vattendrag" kan uppfyllas.

Vikskvarn med Storkvarnsån är av riksintresse för naturvård (NF25). Riksintresset motiveras av berggrunden, berggrundsstratigrafin och naturskogen. Området tillhör de klassiska studielokalerna för berggrundsgeologi och bjuder på storslagen natur. Sydöstra delen berörs av riksintresse för kulturmiljövård, Havsjö (nr 41), som utgörs av ett område med röjningsrösen och stensträngar. Delar av reservatsområdet har varit landskapsbildsskyddat sedan 1974. Utmed Storkvarnsån råder 100 meter strandskydd. Vikskvarnen ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 (objekt nr SE0310403).

Vikskvarn med Storkvarnsån och Holmabäcken ingår i länets naturvårdsprogram (82-66). Cirka 25 ha av skogen har klassificerats som nyckelbiotop eller objekt med naturvärde av Skogsvårdsstyrelsen. Skogen ligger inom värdetrakt för barrskog och ingår i värdegrupp 2 enligt Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Inom området har 6 rödlistade arter noterats. I Storkvarnsån finns limniska nyckelbiotoper i form av strömvattensträckor. Ån är klassad som ett vattendrag med högt naturvärde och är utpekad som regionalt särskilt värdefull vattenmiljö.

Vikskvarnen och Storkvarnen är äldre kvarnmiljöer och det finns flera kulturlämningar i och i närheten till kvarnmiljöerna. Områdets kulturlämningar och dramatiska natur är tillgängligt för det rörliga friluftslivet genom Höglandsleden.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden och värden för friluftslivet motiverar ett skydd mot skogsbruk samt mot ingrepp och slitage på mark- och vattenmiljön. För att bevara områdets natur-, kultur- och friluftsvärden ska delar av området lämnas orört medan andra delar är i behov av en anpassad skötsel för att ta tillvara värden knutna till bland annat tall och upplevelsevärden för besökare. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Detta gäller bl.a. eventuella problem med insektsangrepp i området och försiktighet vid naturvårdsbränning.

Större delen av reservatsområdet är utpekad som riksintresse för naturvård och en mindre del är även riksintresse för kulturmiljövård. Dessa riksintressen ska enligt 3 kap. 6 § MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Hela naturreservatet ingår också i ett område som av Statens energimyndighet utpekats som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningar. Hela reservatsområdet berörs dessutom av riksintresse för totalförsvaret, enligt 3

kap. 9 § MB och gäller hinderfritt flyg för Hagshults övningsfält. Sådant område ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Ravinerna och skogen närmast kring ån samt ån är utpekade som riksintresse inom nätverket för Natura 2000 enligt 4 kap. 8 § MB. Vid en prövning av flera oförenliga riksintressen enligt 3 kap. 5-8 §§ MB ska enligt 3 kap. 10 § MB företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning av marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Beslut med hänvisning till 3 kap. 10 § MB får inte strida mot bestämmelserna i 4 kap. MB.

De aktuella riksintresseområdena är helt eller delvis överlappande. Hela naturreservatet ryms inom det område som har pekats ut som riksintresse för vindbruk, dock utgör naturreservatet som helhet endast 0,5 % av den totala riksintresseytan. Utav reservatsområdet ligger omkring 10 % (knappt 8 ha) utanför riksintresse för naturvård. Nässjö kommun har år 2010 antagit en tematisk översiktsplan för vindbruk i vilken det bland annat anges riktlinjer för hänsyn till andra riksintressen, bullernivåer vid bostadsbebyggelse, avstånd till kraftledningar med mera. Enligt denna översiktsplan finns rekommendationer att riksintresset för naturvård kring Vikskvarn bevaras i sin helhet utan vindkraftsetableringar. Vindbruksplanen anger dessutom att hänsyn ska tas till friluftsområden och rekommendationen är därför att inga vindkraftverk placeras inom ca 100 meter från Höglandsleden. Vidare får ett vindkraftverk högre än 50 meter inte placeras närmare en luftledning än på 200 meters avstånd. När det gäller hänsyn till bostadsbebyggelse på grund av buller anges att riktvärdet 40 dB(A) inte får överstigas. Här är det svårt att ange ett exakt avstånd men vid gles bebyggelse är en grov uppskattning att gränsen går ungefär vid 500 meter. Om riksintresset för naturvård samt närhet till Höglandsleden, kraftledningar och bostadsbebyggelse undantas från vindkraftsetablering enligt ovan återstår en yta av reservatsområdet som är mindre än ett hektar. Denna yta utgörs dessutom av lågt belägen mark som är skyddszon till dels vattendraget och dels riksintresset för naturvård.

Vid en avvägning mellan de olika riksintressena bedömer Länsstyrelsen, mot bakgrund av ovanstående, att bildande av det aktuella naturreservatet på bästa sätt främjar en långsiktig hushållning av det aktuella området. Beslutet om bildande av naturreservatet kan inte heller anses strida mot bestämmelserna i 4 kap. MB. Reservatsbildningen är därmed förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i Smt-gruppen (Smålands-Tidningen, Vetlanda-Posten och Tranås Tidning). Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 13 juni och de gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelsen införs i Smålands-Tidningen, Vetlanda-Posten och Tranås Tidning den 22 maj, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 12 juni.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Anders Hildingsson varit föredragande, har även länsjurist Ulrika Källberg, avdelningschef Per Hallerstig, tf enhetschef Charlotta Urberg deltagit.

Anneli Wirtén

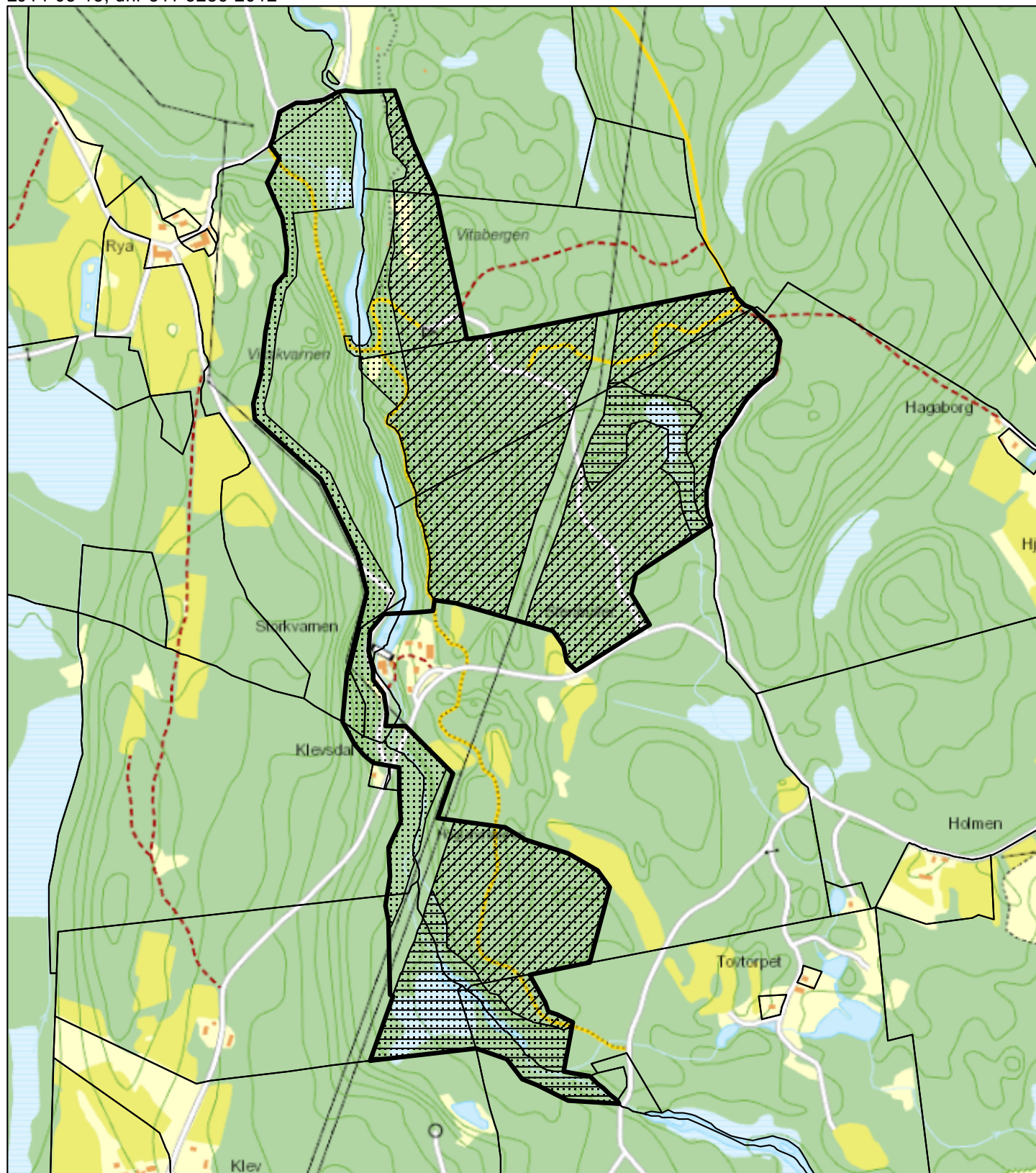

Anders Hildingsson

Bilagor

1. Beslutslista med föreskriftsområden
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreservatet Vikskvarn

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2014-05-15, dnr 511-5286-2012

© Länsstyrelsen i Jönköpings Län

© Bakgrundskartor Lantmäteriet,
dnr 106-2004/188

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

- Reservatsgräns
- Föreskriftsområde A
- Föreskriftsområde B
- Föreskriftsområde C

1:10 000

Skötselplan för naturreservatet Vikskvarn i Nässjö kommun

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	2
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 Administrativa data	3
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3 Historik och markanvändning	5
2.4 Växt- och djurliv	5
2.5 Friluftsliv	6
2.6 Bebyggelse och anläggningar	6
2.7 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	7
3.1 Övergripande mål med skötseln	7
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	17
3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	19
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	21
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	21
4.2 Uppföljning av bevarandemål	21
5. BILAGOR	21

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ravinen med omgivande rasbranter i den geologiskt intressanta Almesåkraformationen
- bevara, vårda och förstärka naturskogsartad skog och biologisk mångfald knuten till barrblandskog, lövnaturskog och lövsumpskogar
- bevara förutsättningarna för biologisk mångfald i Storkvarnån
- bidra till gynnsam bevarandestatus för förekommande habitat och arter
- tillvarata områdets betydelse för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att:

- det i brant- och sumpskogar får råda naturlig dynamik och att de därmed lämnas för fri utveckling
- övrig barr- eller lövnaturskog i huvudsak tillåts utvecklas fritt genom intern dynamik men med möjlighet till enstaka punktåtgärder för att begränsa granandelen i lövskog, gynna naturvärdesträd samt biologisk mångfald i de fall intern dynamik inte anses tillräcklig för att bevara naturtypen, strukturer och den biologiska mångfalden på grund av påverkan från omgivande landskap
- effekterna av en för området naturlig brandregim efterliknas
- barrplanteringar och grandominerade skogsbrukspåverkade bestånd restaureras till en naturskogsartad barrblandskog med stort lövträdsinslag för att därefter lämnas för i huvudsak fri utveckling/naturlig brandregim enligt ovan
- hydrologin i området återställs, fria vandringsvägar skapas och vattenbiotoper restaureras när det är möjligt och prioriterat
- lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv och upplevelse av området, genom underhåll av leder och anordningar för friluftslivet, att området kring vindskydd/raststuga och eldplats vid Vikskvarnen hålls öppen och att områdets intressanta geologi och kulturhistoria i anslutning till leder och friluftsanordningar synliggörs för att öka upplevelsevärdet för besökare.

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Vikskvarn
Skyddsform	Naturreservat
Areal	73,3 hektar (ha) varav vatten 2,6 ha
Beslut om Natura 2000	Ja, delvis (SE0310403), 24,7 ha
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Nässjö
Socken	Almesåkra, Bringetofta
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Mittpunktskoordinater	N 6377000 E 477000 (SWEREF99_TM)
Lägesbeskrivning	Ca 3 km söder om Almesåkra kyrka och 15 km SSV om Nässjö
Fastigheter	Hjärtsöla 2:7 och 2:13 samt del av Almesåkra-Rya 1:2, 1:3 och 1:4, del av Hjärtsöla 1:6 och 2:6, del av Klev 1:3 och 2:1, del av Haraldstorp 1:1 och del av Havsjö 1:2 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Enskilda, Staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är delvis inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	63,1 ha
Impediment	5,2 ha
Vatten	2,6 ha
Övrigt	2,4 ha

Naturtyper

Natura 2000-habitat

KNAS naturtyper

Barrblandskog	48,5 ha	Västlig taiga (9010)	12,6 ha
Sjöar och vattendrag	2,6 ha	Mindre vattendrag (3260)	2,3 ha
Lövsumpskog	1,0 ha	Skogbevuxen myr (91D0)	0,9 ha
Ungskog	7,9 ha		
Lövblandad barrskog	5,6 ha		
Lövskog	1,1 ha		
Övrig öppen mark	6,6 ha		

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Reservatsområdet sträcker sig 2,5 km utmed Storkvarnån, nästan från utloppet ur Almesåkrasjön. Ån skär genom den geologiskt intressanta Almesåkraformationen. Ravinen har sannolikt skapats av en isälvsström och benämns Vikskvarnsklyftan. Almesåkraformationen är en serie av sedimentära och omvandlade bergarter främst kvartsiter, konglomerat och lerskiffrar. Här finns också diabas. Bergarterna uppvisar en del störningar till följd av erosion och tektoniska rörelser under sedimentens avsättning. Sedimentbergarterna genomsätts av diabasgångar som kan ha trängt upp inte långt efter det att sedimenten avlagrats. Diabaserna har åldersbestämts till att vara 970-966 miljoner gamla, vilket därmed utgör en minimiålder för Almesåkragruppens bergarter. Diabasen och kvartsiten bildar på flera ställen kraftiga rasbranter ner mot ån. I skärningen mot ån är en stor del av Almesåkragruppens lagerserie blottade. Två formationer har kunnat urskiljas – en undre (Nässjö formationen) och en övre (Storkvarnformationen).

**Almesåkraformationens
lagerserie uppifrån och
ned till Smålandsgraniten**

Konglomerat
Kvartsit
Ljus hård sandsten
Skiffer
Ljus hård sandsten
Vit eller rödlätt kvartsit
Granitarkos

Almesåkraformationens bergarter är yngre än de Smålandsgraniter de pålagrar, men äldre än de diabaser som slår igenom sedimentbergarterna. Berggrunden och berggrundsstratigrafin är av riksintresse för naturvård och är en studielokal för berggrundsgeologi.

Även kvartärgeologiskt är området speciellt. Almesåkraåsen tillhör en av de större isälvsavlagringarna på småländska höglandet. Området inbegriper en spektakulär del av ås-stråkets sträckning, nämligen ett kraftigt isälvsroderat avsnitt där den djupt nedskurna erosionsdalen ingår. Isälvsavlagringen fortsätter söder om erosionsområdet som ett åsnät. I anslutning till åsstråket finns också ett egenartat område av småkullig grusig lokalmorän av Almesåkrakvartsit, tillsammans med uppstickande hållar.

Almesåkragruppens bergarter har en särställning i Sveriges berggrund, en nyckelposition i förståelsen av Sveriges geologiska utveckling. Denna speciella berggrundsserie förekommer ingen annanstans i landet än inom det utbredningsområde som helt ryms inom Jönköpings län och till största delen inom Nässjö kommun. Den har därför ett stort vetenskapligt och även pedagogiskt värde.

Jordarterna i området utgörs i de nedre delarna av kärrtorv och isälvs sediment och på högre liggande partier av morän. Söder om Storkvarnen finns det imponerande rullstensåsar.

Storkvarnsån (Vrigstadsån) ingår i Lagans huvudavrinningsområde.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

Större delen av reservatsområdet utgörs av raviner kring Storkvarnån och har därigenom varit svårbrukade marker. På lagaskifteskartan över Hjertsöla från 1853 framgår det att några mindre ytor kring kvarnområdena nyttjades som inägomark. I reservatets nordöstra del finns ännu ett påtagligt inslag av stenmurar och gräsbevuxna gläntor. På ekonomiska kartan från 1950-talet dominerar reservatsområdet av skogsmark, men mindre åkerytor och betesmarker förekommer. År 1974 inrättades området mellan Almesåkrasjön och Storkvarnen till skydd för landskapsbilden, vilket bland annat innebar att avverkning av skog blev tillståndspliktig.

Området kring Storkvarnen utgör en kulturhistoriskt intressant industrimiljö där det troligtvis har funnits kvarnar sedan 1700-talet. En kvarn och sågplats är benämnd Hjertsöla kvarn och finns med på historiska kartor bland annat från början och mitten av 1800-talet. På lagaskifteskartan från 1853 kan man se att det låg ett flertal byggnader vid vattnet. Vid Vikskvarnen finns flera kulturhistoriska lämningar, bland annat en kvarngrund och rester av en dammvall (RAÄ-nummer: Almesåkra 103:1). Den öppna ytan väster om Vikskvarnen bär spår av tidigare bebyggelse i form av en husgrund kantad av kulturväxter såsom praktlysing, stormhatt och apelfrön. Att kvarnarna användes flitigt speglas av att vägarna till och från kvarnområdet är stensatta. I reservatets nordvästra del finns en torplämning med namnet Källebäck (RAÄ-nummer: Almesåkra 101:1). Det äldsta skriftliga belägget för torpets existens är daterat till 1819.

Där vägen mellan Rya och Sjöbo korsar ån i reservatets norra del finns en Stenvalvsbro som troligtvis uppfördes på 1820-talet (RAÄ-nummer: Almesåkra 8:1). Strax väster om bron finns en dammvall av kallmurad gråsten samt lämningar från en tegelindustri (RAÄ-nummer: Almesåkra 100:1, 102:1 och 102:2). I södra reservatsområdet ingår en liten del av ett röjningsröseområde (RAÄ-nummer: Bringetofta 96:1).

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Större delen av området är bevuxet med barrblandskog, ofta med naturskogskaraktär. På höjderna dominerar tall och där finns gott om senvuxna träd. Längs med ån står gran för det största inslaget. På träden växer gott om hänglavar. Inom området finns flera nyckelbiotoper. Naturvärdena är kopplade till det sena skogstillståndet och till den i branterna ostörda miljön. Rasbranterna bildar en näringsrik miljö skyddad från vind och sol. På flera platser finns en artrik och frodig lundväxtlighet med trolldruva, tandrot och hässlebrodd. Väster om Storkvarn växer en frodig lövskog på lerskiffer. Lövskogen består av bland annat björk, hassel, lind, lönn, alm, ask och rönn. I södra delen finns utmed ån lövsumpskogar och källor med stora biologiska värden.

Området hyser en mängd lavar och mossor, till exempel aspgelélav, garnlav, broktägel, brunpudrad nållav och dunmossa. På träden växer det gott om tickor, bland annat gränsticka. Vid en inventering av landmollusker som

gjordes redan 1958 hittades 28 olika arter snäckor och sniglar i de östvända rasbranterna. Spillkråka, större hackspett, gröngöling, tofsmes, talltita, pärluggla och orre är exempel på fåglar som förekommer i området. Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

Storkvarnsån har bedömts ha högt naturvärde och är klassificerad som regionalt särskilt värdefull. Betydande delar av ån har klassificerats som potentiell nyckelbiotop och de nedre delarna har strömmande sträckor. Åns flöde är påverkat av dammar vid Vikskvarnen och Storkvarnen. I ån finns ett livskraftigt bestånd av strömlevande öring, men även elritsa, gädda och lake. Signalkräfta är inplanterad. Forsärla och strömstare har noterats utmed ån.

Storkvarnsån var tidigare försurningspåverkad. Från 1986 till 2006 skedde kalkning av Almesåkrasjön för att motverka försurningen. Idag är situationen bättre även om delar av området uppströms Almesåkrasjön fortfarande är kraftigt försurningspåverkat och kalkas.

2.5 FRILUFTSLIV

Området bjuder på storslagen natur och nyttjas i stor omfattning för det rörliga friluftslivet. Vandringledden Höglandsleden går genom reservatet och sträcker sig längs med höjdryggen utmed Storkvarnsån. I anslutning till Vikskvarnen finns bland annat eldplatser och en raststuga. På höjdryggen strax öster om Vikskvarnen finns ett vindskydd och en grillplats och uppe på höjden väster om Vikskvarnen finns en liten utsiktplats med en bänk. Strax norr om reservatet ligger en lägergård.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

Reservatet genomkorsas av en väg och en stor kraftledning samt flera mindre luft- och markburna el- och teleledningar. Vid Vikskvarnen och Storkvarnen finns gångbroar över vattendraget. Utöver anordningar för friluftslivet finns inga byggnader inom reservatet, dock ligger ett antal hus och övriga byggnader strax utanför reservatsgränsen vid Storkvarnen. I reservats norra del ska rester från en raserad lada omhändertas.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Registerblad NRO06025.
Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.
SGU serie Ae 144. Jordartskartan 6E Nässjö NO.
SGU. Berggrundskarta 1989
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Områdets skötsel är inriktad på att bevara och vårda naturskogsartad skog samt att tillvarata områdets stora betydelse för friluftslivet. Värdekärnor i brantmiljö och sumpskogspartier lämnas i huvudsak utan åtgärd. Flera av områdets vandringsleder går i anslutning till brantmiljön och här är det viktigt att göra avvägningar mellan att vårda en vildmarks- och orördhetskänsla intill lederna och att utföra naturvårdande skötselåtgärder i skogen ovanför branten.

När restaureringsfasen är avslutad är målsättningen att så få skötselåtgärder som möjligt ska behöva utföras inom reservatet, med undantag av åtgärder kring kulturlämningar och friluftsanordningar samt enstaka punktåtgärder för att bibehålla arter och strukturer samt motverka negativa kantzonseffekter. Naturvårdsbränning kan utföras i delar av reservatet där skogen har brandpräglade naturvärden om det bedöms genomförbart och prioriterat.

Vid stormfällningar ska stigar, leder och andra anordningar för friluftslivet göras tillgängliga igen. Granbarkborreangripna träd får köras ut där det enligt skötselplanen är förenligt med skötselåtgärder i övrigt och där det är möjligt att utföra utan att orsaka andra skador. Därutöver får vid behov vindfällda träd oskadliggöras mekaniskt som yngelmateriel för granbarkborre på plats, tillfälliga upplag av fångstvirke användas, feromonfällor placeras ut eller motsvarande åtgärder utföras. Åtgärderna syftar till att begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre i reservatet för att inte orsaka kontinuitetsbrott av gammal gran.

Skötselåtgärder ska planeras så att körskador inte uppstår.

Reservatet är indelat i 9 skötselområden:

1. Naturskogsartad barrskog kring Storkvarnån - norra delen
2. Lövnaturskog
3. Naturskogsartad skog kring Storkvarnån - södra delen
4. Naturskogsartad skog
5. Äldre barrskog
6. Naturskogsartad skog med myr och fuktdrag
7. Vattendraget (Storkvarnån)
8. Ledningsgatan
9. Vikskvarnen (friluftslivsområde)

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

SKÖTSELOMRÅDE 1 NATURSKOGSARTAD BARRSKOG KRING
STORKVARNÅN –NORRA DELEN 32,5 HA

Naturtyp:	Barrblandskog	30,4 ha
	Ungskog	2,1 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	12,1 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skogen närmast ån är i norra delen naturskogsartad barrblandskog. På flackare och sumpigare partier ökar lövinslaget. Rasbranterna är markanta och terrängen är bitvis mycket brant här finns möjlighet att studera den unika Almesåkragruppens bergarter och berggrundens lagerföljd. Gran är det dominerande trädslag men uppe på höjderna övertar tallen, särskilt på berget väster om ån. På höjderna öster om ån är graninslaget mer markant (delområde 1f).

Delområde 1a är ett bestånd med yngre planterad gran med inslag av äldre gran och lövträd. Delområde 1b är ett uppvuxet hygge med inslag av 130-årig tall samt för yngning av lövträd, tall och gran. Delområde 1c är en ungskog med i huvudsak tall och björk och delområde 1d är ett 60-årigt granbestånd. Delområde 1e på en bergig höjd är en talldominerad ungskog med björk och rönn samt uppslag av gran.

Genom skötselområdet rinner Storkvarnån. Vattendraget behandlas som ett eget skötselområde även om det inte har avgränsats på kartan, se skötselområde 7.

BEVARANDEMÅL

Området präglas av en naturskogsartad barrblandskog där tallen dominerar på höjderna och granen dominerar i ravinen och i naturliga svackor. Trädskiktet är flerskiktat och det finns en stor andel lövträd och grova och gamla träd samt en god tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner. De talldominerade höjderna bör ha brandpräglade strukturer. Utmed ån är lövinslaget särskilt markant, speciellt i flacka och blöta partier. Efter en restaureringsfas ska området formas av naturliga processer. Delområden som restaureras ska i ett inledningsskede hysa en stor andel tall och lövträd för att minska områdets stora dominans av gran och efterlikna ett tidigt successionsstadium i en naturskog. Omvälvande störningar i form av stormfällning är en del av skogens utveckling och kan under perioder ändra skogens karaktär. För att minska onaturlig påverkan av storm och insektsangrepp på grund av angränsande skogsbruk får punktåtgärder för att öka skogens motståndskraft mot skarpa nya bestandsgränser utföras i gränzonen, samt temporära punktåtgärder mot insektsangrepp utföras (se under övergripande mål). Arealen naturskogsartad barrblandskog med lövträdinslag ska vara minst 30 ha och på sikt uppgå till 32,5 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

I nedanstående delområden öster om ån där naturvårdsbränning bedöms som möjligt att utföra kan det ersätta föreslagna restaureringsåtgärder där det är motiverat utifrån områdets naturvärden. Naturresevatets värden för

friluftslivet måste beaktas särskilt. Åtgärder inför, under och efter en bränning tas fram i särskild bränningsplan.

- I delområde 1a avverkas den yngre planterade granen och större delen forslas ut. Äldre granar samt tall och lövträd lämnas kvar. Delområdet får därefter självföryngra sig genom spontan igenväxning. Vid behov genomförs ytterligare en röjning för att gynna framtida naturvärdesträd samt tall och lövträd. Åtgärden bör slutföras senast år 2020.
- Inom delområde 1b hålls granföryngringen undan och vid behov plantskyddas delar av området. Restaureringen bör vara slutförd när tall-lövskogen uppnått ca 50 års ålder.
- Inom delområde 1c utförs vid behov luckhuggning och friställning av enskilda träd för att skapa variation och död ved samt öka kommande naturskogsqualiteter. Restaureringen bör vara helt slutförd när träden uppnått ca 50 års ålder. Stamdelar lämnas kvar som död ved. Grenar och kvistar kan om det bedöms möjligt brännas på lämpliga platser inom delområdet.
- I delområde 1d ringbarkas gran, när så är lämpligt utifrån granbarkborreläget, för att skapa variation och öka mängden död ved. Restaureringsåtgärderna kan ske i etapper och ska vara slutförda senast år 2040.
- I delområde 1e tas granföryngringen bort. Grenar och kvistar kan om det bedöms möjligt brännas på lämpliga platser inom delområdet. Restaureringen bör vara slutförd när tall-lövskogen uppnått ca 50 års ålder.
- I delområde 1f röjs delar av granföryngringen (diameter mindre än 5 cm) bort, där behov finns för att skapa ljusöppna miljöer runt tall. Grenar och kvistar kan om det bedöms möjligt brännas på lämpliga platser inom delområdet. Även ringbarkning av gran, när så är lämpligt utifrån granbarkborreläget, kan utföras. Åtgärden bör slutföras senast år 2030.
- Utmed den västra yttergränsen ca 20 meter in i reservatet utförs vid behov punktåtgärder kring naturvärdesträd och borttagande av granföryngring, i syfte att behålla en luckig struktur och därigenom minska negativa kantzonseffekter i form av onaturlig påverkan av storm och insektsangrepp på grund av angränsande skogsbruk.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Ravinskogarna och den talldominerade höjden väster om ravinen lämnas för i huvudsak fri utveckling. Utmed den västra yttergränsen ca 20 meter in i reservatet bibehålls en luckig struktur genom att gynna naturvärdesträd och borttagande av yngre gran för att därigenom minska negativa kantzonseffekter.
- Skogen öster om ravinen lämnas för i huvudsak naturlig dynamik efter restaurering men vid behov hålls granföryngringen på höjderna efter för att bibehålla och förstärka talldominansen. Om möjligt utförs någon form av naturvårdsbränning i delar av området.

- Vid behov ska geologiskt intressanta blottor rensas manuellt från jord. Skymmande vegetation får också tas bort för att berggrundens lagerföljd ska vara väl synlig.

SKÖTSELOMRÅDE 2	LÖVNATURSKOG	1,6 HA
Naturtyp:	Lövsog	1,1 ha
	Lövblandad barrskog	0,5 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	0,6 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Området utgörs av en frodig lövsog med bland annat alm, lönn, hassel, rönn och asp. I en kant av området finns en dunge med äldre gran. Granuppkomst förekommer i hela området. I de blötare delarna växer mer björk.

Genom skötselområdet rinner Storkvarnån. Vattendraget behandlas som ett eget skötselområde även om det inte har avgränsats på kartan, se skötselområde 7.

BEVARANDEMÅL

Området utgörs av en lövnaturskog med förekomst av naturvärdesträd av asp och ädellövträd. Död ved förekommer av olika trädslag och av varierande grovlek samt nedbrytningsstadier. Naturliga processer får i huvudsak råda förutom att granandelen vid behov hålls på en låg nivå med aktiva åtgärder. Enstaka granar finns men andelen gran överstiger inte 20 % av trädvolymen. Arealen lövnaturskog utgör 1,6 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Røj bort yngre gran (diameter mindre än 15 cm) och friställ en del naturvärdesträd. Røjningsrester från gran kan om det bedöms lämpligt forslas ut ur reservatet. Åtgärden bör slutföras senast 2030.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Lövsog lämnas för i huvudsak naturlig interndynamik kompletterat med att granföryngringen hålls efter vid behov.

SKÖTSELOMRÅDE 3	NATURSKOGSARTAD SKOG KRING	
	STORKVARNÅN –SÖDRA DELEN	6,1 HA
Naturtyp:	Lövblandad barrskog	5,1 ha
	Lövsumpskog	1,0 ha
Natura 2000-habitat:	Skogbevuxen myr (91D0)	1,0 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Områdets södra del utgörs av lövsumpskogar utmed Storkvarnån omväxlat med lövblandad barrskog på de fastare partierna. Ån är här delvis

kvillbildande. Söder om ån är marken källpåverkad och där finns rikkärrspartier men även viss påverkan av äldre diken. Här växer bland annat dunmossa. Delar av våtmarken utgörs av skogbevuxen mosse. Området mellan vägen och ledningsgatan i norra delen av skötselområdet utgörs av en brant ned mot ån bevuxen med lövrik barrblandskog.

Delområde 3a är en grandominerad ca 50-årig skog, delvis toppbeskuren i samband med trädsäkring av ledningsgatan.

Genom skötselområdet rinner Storkvarnån. Vattendraget behandlas som ett eget skötselområde även om det inte har avgränsats på kartan, se skötselområde 7.

BEVARANDEMÅL

Området utgörs av en naturskogsartad skog med dominans av lövträd utmed vattendraget samt av mosse och kärr. Naturliga processer får i huvudsak verka vilket leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är olikåldrig. Området bör så långt möjligt med hänsyn till utanförliggande mark ha en naturlig hydrologi och inte vara påverkad av avvattningarna. Kompletterande punktåtgärder för att bibehålla en hög lövandelen utmed ån och för att hålla rikkärrspartierna öppna utförs vid behov. Delområden som restaureras ska genom borttagande av en del gran efterlikna en mer naturlig trädslagsfördelning och förekomst av död ved. Arealen naturskogsartad skog ska vara 5,1 ha, arealen trädbevuxen mosse ska vara 1,0 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- I delområde 3a friställs tall och lövträd och på så sätt minskas grandominansen, beståndets variation ökar och död ved skapas. Om det är praktiskt möjligt och utan att skada områdets naturvärden kan en del av granarna forslas ut ur reservatet. När åtgärden kan utföras påverkas av det rådande granbarkborreläget, men restaureringen bör inledas omgående och bör vara slutförd senast 2030.
- Där skog på fastmark ansluter mot ån kan enstaka punktåtgärder utföras för att öka lövandelen utmed vattendraget.
- Diken med fortfarande avvattningseffekt proppas om det inte påverkar mark utanför reservatet.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Inga åtgärder aktuella

SKÖTSELOMRÅDE 4	NATURSKOGSARTAD SKOG	7,9 HA
Naturtyp:	Barrblandskog	6,5 ha
	Ungskog	1,4 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	3,2 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Området utgörs av barrblandskog med gamla tallar främst uppe på åsryggen och ett ökat inslag av gran på de lägre partierna, där det även finns gammal grov gran. Det finns spår av tidigare skogsbete och en tidigare glesare bondeskog. Död ved finns bland annat i form av vindfällen och barkborreangripna granar. Höglandsleden sträcker sig genom reservatet och går uppe på en mäktig åsrygg med barrblandskog. Skogen närmast ledningsgatan är delvis toppbeskuren med helikopter i samband med trädsäkring av ledningsgatan.

Delområde 4a är ett yngre grandominerat bestånd mellan åsen och kraftledningsgatan. Delområde 4b är ett område med ca 20-årig granskog med lövträdsinslag utmed Höglandsleden. Delområde 4c utgörs av granskog.

Genom skötselområdet rinner Storkvarnån. Vattendraget behandlas som ett eget skötselområde även om det inte har avgränsats på kartan, se skötselområde 7.

BEVARANDEMÅL

Området präglas av en naturskogsartad barrblandskog där tallen dominerar på åsryggen. Trädskiktet är flerskiktat med både tall och gran, det förekommer lövträd, grova och gamla träd samt en god tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner. Naturlig dynamik ska så långt möjligt råda, kompletterat med enstaka punktåtgärder kring naturvärdesträd. Delområden som restaureras ska i ett inledningsskede hysa en stor andel tall och lövträd för att få en framtida trädslagsblandning som mer efterliknar den i en naturskog. Arealen naturskogsartad barrblandskog med lövträdsinslag ska vara minst 6,5 ha och på sikt uppgå till 7,9 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- I delområde 4a begränsas granandelen för att gynna tall och lövträd i bestånden. Vid behov genomförs ytterligare en röjning för att gynna framtida naturvärdesträd samt tall och lövträd.
- I delområde 4b röjs successivt den yngre planterade granen och vid behov kan en del forslas ut. Vid behov genomförs ytterligare röjningar för att gynna framtida naturvärdesträd samt tall och lövträd, särskilt i anslutning till leden som ska hållas öppen och framkomlig. Åtgärden bör påbörjas omgående och vara slutförd senast 2040.
- I delområde 4c ringbarkas gran, när så är lämpligt utifrån det rådande barkborreläge, för att skapa variation, luckighet och öka mängden död ved. Restaureringsåtgärderna ska vara slutförda senast år 2030.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Skogen lämnas för i huvudsak naturlig dynamik men vid behov röjs en del av granföryngringen bort för att hålla fritt kring naturvärdesträd av tall, bibehålla luckighet samt gynna ett ökat inslag av lövträd.

SKÖTSELOMRÅDE 5	ÄLDRE BARRSKOG	13,1 HA
Naturtyp:	Barrblandskog	8,7 ha
	Ungskog	4,4 ha
Natura 2000-habitat:	Inget habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

I området växer en äldre grandominerad barrblandskog med inslag av tall och lövträd. Gran dominerar även föryngringen. I norra delen på höjderna ökar inslaget av tall även med grova och äldre individer. Det finns död ved främst som vindfällen och barkborredödade träd.

Delområde 5a utgörs av en ungskog på före detta kalmarsmark. Norra delen är något äldre än södra delen. Inslaget av lövträd är större i södra delen. Delområde 5b är en ungskog med stor grandominans men med inslag av tall och lövträd.

BEVARANDEMÅL

Området utgörs av en naturskogsliknande barrblandskog där tall och lövträd utgör ett påtagligt inslag och granen utgör högst 70% av trädvolymen. Trädsnittet är flerskiktat med förekomst av grova och gamla träd samt en god tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner. Naturlig dynamik ska så långt möjligt råda, kompletterat med enstaka punktåtgärder kring naturvärdesträd och för att bibehålla trädslagsfördelningen. De talldominerade höjderna har strukturer som är präglade av brand vilket om möjligt bör eftersträvas att återfå. Delområden som restaureras ska i ett inledningsskede hysa en stor andel tall och lövträd för att få en framtida trädslagsblandning som mer efterliknar den i en naturskog. Arealen naturskogsartad barrblandskog med påtagligt inslag av tall och lövträd ska vara minst 8,7 ha och på sikt uppgå till 13,1 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

I nedanstående delområden där naturvårdsbränning bedöms som möjligt att utföra kan det ersätta föreslagna restaureringsåtgärder där det är motiverat utifrån områdets naturvärden. Naturreservatets värden för friluftslivet måste beaktas särskilt. Åtgärder inför, under och efter en bränning tas fram i särskild bränningsplan.

- I den äldre skogen görs punktinsatser för att friställa naturvärdesträd av tall och lövträd och om det är lämpligt kan även viss luckbildning ske i anslutning till dessa åtgärder. Luckbildning och friställning bör ske främst genom bortröjning av en del av granföryngringen och ringbarkning av gran, när så är lämpligt utifrån rådande barkborreläge. Förnatäcket skrapas undan i några av luckorna för att gynna föryngring av tall. Åtgärden bör vara avslutad senast 2040.
- I delområde 5a tas granen i södra delen bort som en engångsåtgärd eller vid behov successivt och även i norra delen tas en del av granen bort för

att gynna tall och lövträd. Åtgärden bör påbörjas snarast och vara avslutad senast 2030.

- I delområde 5b avvecklas en del unggran medan större grova granar, tall och lövträd lämnas och gynnas. Åtgärden bör påbörjas snarast och vara avslutad senast 2030.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Skogen lämnas för i huvudsak naturlig dynamik, men som enstaka punktåtgärd kan vid behov en del av granföryngringen röjas bort och plantskydd ske för att bibehålla ett påtagligt inslag av tall och lövträd.

SKÖTSELOMRÅDE 6	NATURSKOGSARTAD SKOG MED MYR OCH FUKTDRÅG	2,4 HA
Naturtyp:	Barrblandskog	2,4 ha
Natura 2000-habitat:	Inget habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

Området är omväxlande med äldre barrblandskog med påtagligt inslag av tall, glest skogbevuxen våtmark och ett tidigare dikat fuktdrag. I fuktdraget växer bland annat missne. Det ligger mycket vindfällan i de fuktiga partierna.

BEVARANDEMÅL

Området utgörs av en naturskogsartad barrblandskog. Naturliga processer får i huvudsak verka vilket leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är flerskiktad och olikåldrig. Området ska ha en naturlig hydrologi och inte vara påverkad av avvattande diken. Arealen naturskogsartad barrblandskog ska vara 2,4 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Diket bör proppas igen på ett eller flera ställen för att påskynda återgången till ett naturligt hydrologiskt tillstånd. Åtgärden bör påbörjas snarast och vara utförd senast 2020.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Inga åtgärder aktuella.

SKÖTSELOMRÅDE 7	VATTENDRAGET	2,6 HA
Naturtyp:	Sjöar och vattendrag	2,6 ha
Natura 2000-habitat:	Mindre vattendrag (3260)	2,3 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Genom hela reservatet rinner Storkvarnsån, ett lugnflytande vattendrag med dammar och kvarnmiljöer. Vattendraget är klassificerat som näringsfattigt

och är förutom i anslutning till kvarnmiljöerna vid Vikskvarnen och Storkvarnen endast i ringa omfattning påverkad av rensning. Ån har ett flertal strömsträckor och ett livskraftigt bestånd av strömlevande öring samt förekomst av elritsa, gädda och lake liksom en artrik bottenfauna med flera sällsynta nattsländelarver. Den gamla dammen vid Vikskvarnen utgör partiellt vandringshinder för öring.

BEVARANDEMÅL

De naturvärden som finns knutna till ett naturligt fungerande vattendrag med god vattenkvalitet, naturliga förändringar i vattenstånd och vattenflöde, strömvattenbiotoper och en varierad bottenstruktur ska bevaras och utvecklas. Det ska finnas fria vandringsvägar för vattenlevande organismer. Förekomsten av fiskarterna öring och elritsa (typiska för naturtypen 3260) ska bibehållas eller öka. Vattendraget ska ha en naturlig och varierande omgivning med bland annat strandskog, våtmarker och mader samt en ekologiskt funktionell kantzon mot vattnet. Vattenarealen ska vara i intervallet 2-3 hektar.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Uppkomna hinder som långsiktigt stör arters vandring i vattendraget röjs undan vid behov.
- Det partiella hindret vid Vikskvarnen åtgärdas när detta är möjligt och prioriterat, i syfte att skapa fria vandringsvägar för öring och andra vattenlevande organismer.
- Restaurering av vattenbiotoper får ske vid behov när detta är möjligt och prioriterat.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Inga åtgärder aktuella.

SKÖTSELOMRÅDE 8	LEDNINGSGATA	4,2 HA
Naturtyp:	Övrig öppen mark	4,2 ha
Natura 2000-habitat:	Inget habitat	4,2 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Naturreseptatet genomkorsas av en bred ledningsgata. Den norra delen är bevuxen med mycket enbuskar och fältskiktet utgörs av risvegetation med blåbär och ljung. I ledningsgatans södra del växer hävdgynnade arter som jungfru marie nycklar, nattviol och slåttergubbe. Markförhållandena är bitvis mycket fuktiga. För att minimera risken för framtida stormfällningar med efterföljande insektsangrepp bör ledningsgatans stabila skogskant mot kringliggande skog bevaras. I samband med en ansökan om en breddning av ledningsgatan 2006-2007 gjordes kompromissen att inom det blivande reservatet toppbeskära träden med helikopter istället för att avverka. Även i framtiden bör bevarandet av områdets naturvärden styra viken typ av trädsäkring som bör användas.

BEVARANDEMÅL

Mindre träd och buskar som kan växa under ledningen utan att inverka på elnätet bör så långt som möjligt lämnas kvar. Ledningsgatans areal ska inte överstiga 4,2 hektar.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Röjning i ledningsgatan bör ske vart 4:e år. Lågväxande träd och buskar som kan växa under ledningen utan att påverka elnätet sparas och man bör sträva efter att skapa variation, exempelvis kan enbuskar och tätare videarter lämnas som vindskydd medan beskuggande buskar i sydlig riktning från örtrika fläckar avlägsnas för att skapa solbelysta ytor.
- Död ved och senvuxna träd lämnas då detta är möjligt utan att elnätet påverkas negativt.

UPPLYSNING

- Ledningsgatans bredd ska inte öka, det vill säga även vid framtida trädsäkring bör metoden med toppbeskrning användas.

SKÖTSELOMRÅDE 9	VIKSKVARNEN	2,8 HA
Naturtyp:	Övrig öppen mark	2,3 ha
	Barrblandskog	0,5 ha
Natura 2000-habitat:	Västlig taiga (9010)	0,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Området kring Vikskvarnen är kulturhistoriskt intressant och har flera ytor och anordningar för friluftslivet. Ruinerna från kvarnmiljön är synliga och växter och träd i området vittnar om tidigare bebyggelse, bland annat står där ett par äldre askar och två hamlade lönnar. Väster om ån ligger en raststuga och öster om ån hålls en större gräsyta med en grillplats öppen. I branten öster om grillplatsen växer solbelysta grova tallar.

Delområde 9a utgörs av gammal inägomark som växt igen med granskog. Inslaget av gräsbevuxna gläntor är påtagligt och det finns gott om gamla enbuskar samt en del trädgårdsblommor. I området finns stenmurar samt en raserad lada. I norra delen av området ligger ett kärr.

För skötsel av friluftsanordningar, se under rubriken ”Friluftsliv och gränser”.

BEVARANDEMÅL

I området finns gläntor och öppna ytor som synliggör kulturlämningar, tillgängliggör friluftsanordningar och bidrar till friluftslivets nyttjande av området. De grova tallar som växer i kanten av branten ska stå öppet och solbelyst. Området med gläntor och öppna ytor ska vara minst 2,3 ha.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Återstoderna av den raserade ladan nordöst om Vikskvarnen avlägsnas genom lämplig metod (då det är långt till närmsta väg kan ladan behöva brännas på plats).

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Områdets öppna ytor sköts så att igenväxning inte sker och friluftsanordningarna hålls tillgängliga. I delområde 9a behålls gläntorna öppna främst genom topphuggning av gran.
- Igenväxningsvegetation kring kulturlämningarna röjs bort vid behov.
- Frihuggning kring de grova tallar som står i kanten av branten får ske och de två äldre lönnar som står i anslutning till Vikskvarnen får hamlas vid behov.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

Vandringleden Högländsleden sträcker sig genom reservatet. I anslutning till denna finns en raststuga, ett vindskydd med tillhörande utedass och grillplats samt ytterligare en större grillplats med tillhörande bänkar vid Vikskvarnen. Högländsleden korsar vattendraget via en nyrenoverad träbro vid Vikskvarnen. Underhållet av ovan nämnda anordningar sköts i dagsläget utav Nässjö kommun. På höjden väster om Vikskvarnen finns en liten utsiktplats med en bänk och strax norr om reservatet ligger en lägergård.

Underhållet av samtliga leder och anordningar för friluftslivet sköts av Länsstyrelsen eller i enlighet med ett separat skötselavtal.

För lokalisering av friluftsanordningar, se karta bilaga 2b.

BEVARANDEMÅL

Gränsmarkeringen för området ska vara markerad enligt Naturvårdsverkets anvisningar och vara i gott skick. Besökare till reservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom informationstavlor som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Det ska finnas en underhållen parkeringsplats med plats för cirka tio personbilar. Från parkeringsplatsen ska besökare till reservatet kunna ansluta till Högländsleden via en led, vilken även ska knyta samman den befintliga sträckningen av Högländsleden, så att en rundslinga på drygt en kilometer bildas i reservatets norra del. I anslutning till leden ska det finnas en raststuga, ett vindskydd, ett utedass och grillplatser. Samtliga leder och anordningar för friluftslivet ska underhållas och vara i gott skick.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlor ska placeras ut enligt skötselplankartan (bilaga 2b) inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- En parkeringsplats för ca 10 personbilar ska iordningställas enligt skötselplankartan (bilaga 2b) inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft samt underhållas vid behov.
- Den befintliga strövstig som sträcker sig från parkeringen till Höglandsleden ska märkas ut med ledmarkeringar. Strövstigen längs med höjdryggen i reservatets nordöstra del märks ut med ledmarkeringar och binds samman med Höglandsleden genom att en ny, kort led anläggs i slänten vid reservatets norra gräns så att en rundslinga på drygt 1 kilometer skapas. Markering och anläggning av leder ska ske senast 1 år efter beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft och underhållas vid behov.
- Samtliga leder ska hållas välmarkerade och framkomliga, exempelvis ska träd som utgör ett hinder för reservatets besökare tas bort och bron över vattendraget vid Vikskvarnen hållas i gott skick. För skötsel och underhåll av friluftsanordningar ska det vara möjligt att med bil ta sig till området vid Vikskvarnen både från reservatparkeringen och från Rya.
- Ett picknikbord med tillhörande bänkar placeras i anslutning till grillplatsen vid Vikskvarnen
- Raststugan vid Vikskvarnen samt vindskydd, utedass och eldstad på höjdryggen öster om Vikskvarnen ska underhållas och ytorna kring friluftsanordningarna ska hållas öppna och ljusa.
- Kvarngrunden och dammvallen vid Vikskvarnen, liksom tegelugnen och torpruinen i reservatets nordvästra del (RAÄ-nummer: Almesåkra 101:1, 102:1 och 103:1) ska hållas fria från igenväxningsvegetation och synliga för reservatets besökare. Även övriga forn- och kulturlämningar i området bör hållas fria från igenväxningsvegetation som riskerar att skada lämningarna.
- Vid behov ska geologiskt intressanta blottor rensas manuellt från jord. Skymmande vegetation får också tas bort för att berggrundens lagerföljd ska vara väl synlig.
- Vid behov/tillgängliga resurser får en markerad strövstig från raststugan upp till höjden strax väster om Vikskvarnen iordningställas och underhållas. Höjden kan då fungera som utsiktsplats. En träbänk och bord får uppföras på platsen.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Reservatets yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Informationsskylt	I anslutning till parkeringen samt där högländelsen ansluter till reservatet i norr och söder och vid Vikskvarnen	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Anläggande och underhåll av parkeringsplats	I anslutning till körvägen i skötselområde 5	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, underhåll vid behov
Anläggande och underhåll av leder och bro	Norra delhalvan av reservatet	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, underhåll vid behov
Avveckling av yngre, planterad gran	Delområde 1a	Senast 2020
Granföryngringen hålls undan och vid behov plantskyddas delar av området	Delområde 1b	Slutfört när tall-lövkogen uppnått ca 50 års ålder
Luckhuggning och friställning av enskilda träd	Delområde 1c	Slutförd när träden uppnått ca 50 års ålder
Ringbarkning av gran	Delområde 1d	Senast år 2040
Granföryngring tas bort	Delområde 1e	Slutfört när tall-lövkogen uppnått ca 50 års ålder
Delar av granföryngringen röjs bort, ev. ringbarkning	Delområde 1f	Senast år 2030
Punktåtgärder kring naturvärdesträd och borttagande av granföryngring	Längs med ytterkanten av skötselområde 1	Löpande vid behov
Röjning av yngre gran och friställning av naturvärdesträd	Skötselområde 2	Senast 2030
Friställning av tall och lövträd	Delområde 3a	Senast 2030
Punktåtgärder för att öka lövandelen utmed vattendraget	Skötselområde 3	Senast 2040
Igenproppning av diken med avvattande effekt	Skötselområde 3	Senast 2030
Begränsning av granandel för att gynna tall och lövträd	Delområde 4a	Senast 2040
Röjning av yngre planterad gran	Delområde 4b	Successivt, slutfört senast 2040

Ringbarkning av gran	Delområde 4c	Senast år 2030
Punktinsatser för att friställa naturvärdesträd av tall och lövträd, ex. luckbildning och ringbarkning (alt. naturvårdsbränning)	Skötselområde 5 (äldre skogen)	Senast år 2040
Granen tas bort för att gynna tall och lövträd	Delområde 5a	2013-2030
Avveckling av en del unggran	Delområde 5b	2013-2030
Igenproppning av dike med avvattande effekt	Skötselområde 6	2013-2020
Vandringshindret vid Vikskvarnen åtgärdas	Skötselområde 7	När möjligt och prioriterat
Restaurering av vattenbiotoper	Skötselområde 7	När möjligt och prioriterat
Röjningar	Skötselområde 8	Vart 4:e år
Återstoderna av raserad lada avlägsnas	Skötselområde 9	
Granföryngringen hålls efter vid behov	Del av skötselområde 1 samt skötselområde 2, 4 och 5	Löpande vid behov
Eventuellt plantskydd av tall och lövträd	Skötselområde 5, 5a, 5b	Löpande vid behov
Utplacering av picknikbord med tillhörande bänkar	Skötselområde 9	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, underhåll vid behov
Underhåll av friluftsanordningar	Skötselområde 9	Löpande vid behov
Igenväxning av öppna ytor förhindras	Skötselområde 9	Löpande vid behov
Röjning av sly etc. kring områdets kulturlämningar	Skötselområde 1 och 9	Löpande vid behov
Topphuggning av gran kring gläntor	Delområde 9a	Löpande vid behov
Synliggörande av geologiskt intressanta	I Storkvarnåns ravin	Löpande vid behov

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta

Urval av arter inom blivande naturreservatet Vikskvarn

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), LC (rödlistad 2005 men 2010 bedömd livskraftig). S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (låg signalvärde). EU (arter i fågeldirektivet). ÅGP (art inom åtgärdsprogram för hotade arter).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades

Referens: SKS (Skogsstyrelsen), LST (Länsstyrelsen)

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	VU	2011	LST
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1	1997	SKS
Lind (<i>Tilia cordata</i>)	S3	1997	SKS
Vättersos (<i>Lathraea squamaria</i>)	S3	1997	SKS
Mossor			
Asphättemossa (<i>Orthotrichum gymnostomum</i>)	LC	1997	SKS
Dunmossa (<i>Trichocolea tomentella</i>)	LC, S3	1997	SKS
Fällmossa (<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S3	1997	SKS
Guldlockmossa (<i>Homalothecium sericeum</i>)	S2	1997	SKS
Krusig ulota (<i>Ulota crispa</i>)	S2	1997	SKS
Källmossor (<i>Philonotis</i>)	S2	1997	SKS
Mörk husmossa (<i>Hylocomiastrum umbratum</i>)	S3	1997	SKS
Platt fjädermossa (<i>Neckera complanata</i>)	S3	1997	SKS
Porellor (<i>Porella</i> spp)	S3	1997	SKS
Skuggmossa (<i>Dicranodontium denudatum</i>)	S3	1997	SKS
Stor revmossa (<i>Bazzania trilobata</i>)	S3	1997	SKS
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)	S3	1997	SKS
Lavar			
Aspgelélav (<i>Collema subnigrescens</i>)	NT, S3	1997	SKS
Broktagel (<i>Bryoria bicolor</i>)	VU, S3	1997	SKS

Brunpudrad nållav (<i>Chaenotheca gracillima</i>)	LC, S3	1997	SKS
Bårdlav (<i>Nephroma parile</i>)	S3	1997	SKS
Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>)	S3	1997	SKS
Gelélavar (<i>Collema</i> sp)	S3	1997	SKS
Grynig blåslav (<i>Hypogymnia farinacea</i>)	S1	1997	SKS
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	S3	1997	SKS
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadinum</i>)	S3	1997	SKS
Kattfotslav (<i>Arthonia leucopellaea</i>)	S3	1997	SKS
Korallblylav (<i>Parmeliella triptophylla</i>)	S3	1997	SKS
Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	NT, S3	1997	SKS
Skuggblåslav (<i>Hypogymnia vittata</i>)	S3	1997	SKS
Svampar			
Gränsticka (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>)	NT, S3	1997	SKS
Bottenfauna			
<i>Cheumatopsyche lepida</i>		2011	LST
<i>Chimarra marginata</i>		2011	LST
<i>Notidobia ciliaris</i>		1989	Hotreg
Fåglar			
Forsärla (<i>Motacilla cinerea</i>)		2009	Artportalen
Gröngöling (<i>Picus viridis</i>)		2008	Artportalen
Orre (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	EU	2008	Artportalen
Päruggla (<i>Aegolius funereus</i>)	EU	2011	Artportalen
Sparvuggla (<i>Glaucidium passerinum</i>)	EU	1997	Hotreg
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	EU	2010	Artportalen
Strömstare (<i>Cinclus cinclus</i>)		2008	Artportalen
Större hackspett (<i>Dendrocopos major</i>)		2010	Artportalen
Fiskar			
Elritsa (<i>Phoxinus phoxinus</i>)		2011	Provfiskedata
Lake (<i>Lota lota</i>)	NT	2008	Provfiskedata
Öring (<i>Salmon trutta</i>)		2011	Provfiskedata
Däggdjur			
Utter (<i>Lutra lutra</i>)	VU, ÅGP	2000	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010.

Bilaga 1 till fågeldirektivet

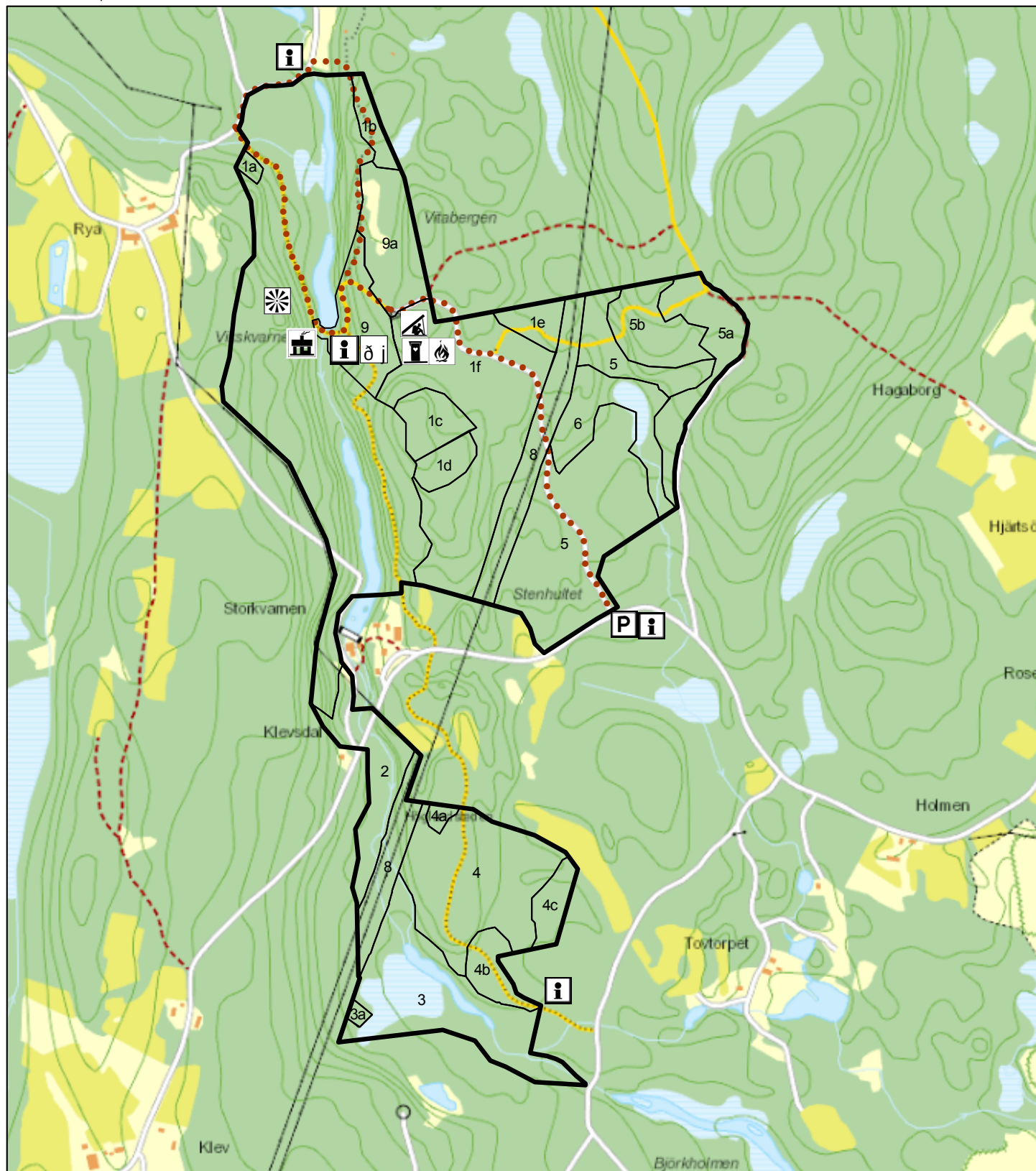
Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreservatet Vikskvarn

Bilaga 2b

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2014-05-15, dnr 511-5286-12

© Bakgrundskartor Lantmäteriet,
dnr 106-2004/188
© Länsstyrelsen i Jönköpings Län

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

- Reservatsgräns
- Skötselområden
- Vandringsled
- Högländsleden

- Parkering
- Informationsskylt
- Raststuga
- Vindskydd

- Dass
- Eldplats
- Bord/bänk
- Utsiktsplats

1:10 000

